

ה' יומן השבועי של הטלוויזיה הישראלית. הנה הוא עונש שמקבלים האזרחים לפני המתנה. לא סתם תקעו את הימנן בדיוק לפני טיבה למטיבה, שריבקה'ה תציל את מצברהרוח המתמוטט. ואכן ריבקה'ה עושה את המלאכה (רק שזה סיפור לגמרי אחר...) היומן מתחיל בחרושת האינתיפאדה. צעיר נהרג בכדור פלסטק ברפיח. אשה נפ' צעה ביריה בפתח מיתקריהכליאה בעזה. כמח נדהפליטים כטול'כרס נפצע תושב שנורה באש. בכפר צעיר נפצעה אשה מיריות אורחים ישראלים. צה"ל בורק, (שוב), הרלק יוזל בשלושה אחוז, (אין פחד, בעוד שבועי שבועיים יעלו אותו מחדש). בליכוד נמשכת מילחמת עולם החיוניות: מתי יתכנס המרכז ב2 אב ב'יולי. (וחו מזה הכל בסדר...) תשעה מתו השבוע בתאונות-דרכים. ורק 45 נפצעו קשה. גם בית-שאן בחרשות. גנבו את אלת העיר, האלה טיחה, ומנהל החשבונות של הליכוד נעצר כחשוד בגניבה מקופת המפלגה... רק 12 שנה בשילטון ועוד מעט שוברים את שאי המערך כטינופת. עד כאן מאוסים לפתיחה. אחריהם בנות המ' נות העירייה. כתובה היומן, שגם כאן אין שמץ של שימחה. העצב שולט בכל. איך לא? המיתון פורח בארץ, מיספר מובטלים שלא זכור כמותו מאז 1966 (יש כבר מי שאומרים שרק מילחמה קטנה תציל את המצב) מיפע' לים מצמצמים את מיספר העובדים. מיפעלים נסגרים. רק הפועלים הנאיביים עוד מאמינים שעוד אפשר לעצור את המפלת כדיבורים. היום מפטרים את הציונות, וועק פועל אחד בתמימות. לא מבין שריבורים כבר לא עושים רושם על אף אחד, מפטרים בלי רחמים.

מבקשים מאנשים בני 50 להחליף מיקצוע, כאילו שעם מיקצוע חדש מחכים רק להם. כאילו שאין צעירים בין מבקשי-העבודה. מציעים למוכסלים עבודה ב500 שקל לחוד רש, ומתפלאים שלא קופצים על המציאה, וכתבה טלוויזיונית מהסוג הזה לא יכולה להתמיים בלי איזה כריכור של איזה פרופסור, אחר שמושך רעיונות מתוך שרוול חליפה מחוייטת הסב. אסור להכנס לפניקה, הוא מודיע, קל לו לרבר. אצלו הבנק עוד לא מחזיר צ'ק'ם.

אחרי מיתון, צבא. ארבעת חיילי גיבעתי מגיעים לסוף הדרך שלהם בבית-המישפט. הם הורשעו בניצוע מעשי התעללות אימים באורח אומלל שנפל ליריהם הצעירות, היכו אותו מכות אימות לעיני כל מישפחתו. אז מה אם הפקודות אומרות שאין להש' תמש נכח כאמצעי ענישה. הם בכלל לא התכוונו להעניש, ובטח שלא להרתיע. הם סתם הודידו עליו את העצבים, אחרי שה פעולה נסתיימה. ומי יכול היה להגיד שאסור להם? כששהביטחון הצהיר בטלוויזיה ש' ישברו להם את העצמות...

בעיקבות המישפט מתוכבים את החיילים. מחנכים אותם לא להיתפס. מראים סרט שבו צועק צעור שהוא מקבל מכות. "אין הוכחות", אומר הקריין. אחר-כך רואים חיילים מרסקים לו את הפרצון. עכשיו, אומר הקריין, כבר יש הוכחות". היה כבר מי שאמר: אין בישראל שימחה גדולה, כמו שימחה לאיר. ואיזה שימחה גדולה יותר יש לישראלים מנפילתה הקרובה של רק'ה. מיפלגה קומוניסטית בלי גלס' נוסט. בלי דמוקרטיה. מיפלגה הערבי כשק' דנות את סופה הקרב. כרחוב הערבי כבר יש מיפלגות ערכיות ממנה, וקיימת גם התנועה האיסלמית הנוגסת בכל פה בקהילהבזורים המסורתי של הקומוניסטים.

עשרות שנים, עם עשרות עובדים כשכר, עוד לא רואים את קצה המהפיכה... היומן כמעט מסתיים. מצלמת-הטלוויזיה נעצרה בחצר-כנרת, לראות לאורחי המדינה יצור ישראלי נדיר, מהסוג שכמעט נעלם מה עולם, רק דוגמות מעטות נשארו. מראים לישראלים את הפועלים היהודים האחרונים. עוד מעט ישימו אותם בוויטרינות, כדי שיאמינו שבכלל היו כאלה. כדי שחוגגי-המנגל, על שפת הכנרת, יוכלו לבוא ולהביט ביצורים המזורים האלה, שלא הפסיקו לעבוד 70 שנה, אפילו לא כשהיו חולים, רק תאונות

יש עוד חשק לשיר?

עבודה גרמו להם להתבטל ממלאכה. כשרואים את החורבן שבא על העבודה העברית בא לבכות. הפועל היהודי הפך קורר יזו. נשארו ממנו רק הבריחות, המוצלחת בר ניהם היא על הסבא שלוקח את נכדו לטיול. בדרך מתגאה הסב לפני נכדו: "את הבניין ההוא אני בניתי כשהייתי צעיר, והנכד הנר הם וועק בוועה על סבו: "כשהיית צעיר היית ערבי, סבא?" המראה העצוב הזה והשירה העולה מחצר כנרת מעוררים רק שאלה אחת: במצב הזה, עוד יש להם חשק לשיר?

השבוע יומ

אריאלה רבדל - ימין, אבי ברדוגו - שמאל, מסתכלים במילחמת 1948.

1948: המילחמה הבלו

היה טראנספר

יצרי התכנית — 1948. המילחמה של לא נוסרה — פיספסו. אומץ ליבו של הכותב והבימאי לא עמד לו, לכן גם נותר הצופים עם תחושה לא-כרוחה של מה בעצם קרה? ולמה רווקא כך קרה מה שקרה? התכנית מתחילה על פי מיטב המסורת של התעמולה הציונית, ובונה את היסוד לאגדת הישראלי הנלחם על חייו. ערבים פראיים רד הרים על סוסים. הקריין מלווה את ההצהר בקריינות דראמטית: מכל העברים עשו ד ערבים על מדינת ישראל, לרצוח ולהש' מיד... בצירוף הטנקים המזנקים מעלה ויורסים משה... והשמים השחורים הורעים כמטוסים מכשרי אסון... כאן כבר חטאו עוזכי התכנית לאמת. הם שכחו שבמילחמה הזאת איבד הע הפלסטיני את ביתו מולדתו. רק 50 אלף פלסטינים נשארו בגבולות המדינה. לאחר נסיגת צבאותיהם המוכסים של מדינות ערב. יצאו 700—600 אלף פלס' טינים לגלות, אל מחנות-פליטים הסמוכים למולדתם. משט קיוו לחזור הביתה. הם לא

אריאלה רבדל

אפשר להפסיק לבכות

ני דברים קוממו אותי כסירוס של יהודה קוה 48 — המילחמה של נוסרה — הפוזה הריקה מתוכן והיומרגנות.

שמונה דמויות הפיעו כסרט זה, ושבע מתוכן נתנו שני סימני היכר — שמם ותפקידם במילחמת-העצמאות. כאילו הם משוללים כל זהות אחרת. כאילו הם חיילים, שהתפתחותם נעצרה לפני 41 שנה, עם סיומה של המילחמה הזאת.

כאילו קפאה התמונה בשחור-לבן. שחור של סבל ולבן של ריקנות. זוהי פוזה מעצ' בנת. שכן לפחות שלושה מתוך ארבעת אנשי השמאל: אורי אבנרי, יהודית הנדל, ואתר קל, מוכרים היטב לציבור הצופים. הווייתם העיקרית היא כמה שעשו עם עצמם מאז המילחמה. רק למעטים מאיתנו הם ידועים בזכות עלילות-הגבורה שלהם בתש"ח. הווייתם העכשווית נותנת מימד נוסף להר' פעתם בתוכנית, מימד שנשלל מאנשי הימין. אלה אכן אנונימים לרובו המכריע של הצי' בור. שמם ותפקידם הצבאי בתש"ח אינו אומר דבר, הם נשמעים באוזנו, ונראים בעינו, רק כמעד למה שבחר הסרט להציג.

וכך נוצרת משוואה מרתקת — שמאל מתייסר ורוחני, ימין בור ורצחני. והו תרגיל שקוף עד שקוף מאוד. כי את האדם השמיני, ישראל זמיר, איש השמאל, שאינו מוכר לציבור הרחב, טורחים להציג לפנינו לא רק בשמו ובתפקידו הצבאי, אלא גם במיקצועו העכשווי — עיתונאי וסופר. ואנו פוגשים בו כשהוא אחוז בעט, בנייר ובספר, ורק חבל שתמונת אביו הסופר, אינה ניבטת אלינו מהקיר.

כמה רישעות צריכה להיות בליבו של מי שבחר להציג בדרך מיתממת זו את גיבורי הסרט וכמה בו היה בו לתבונתו של הצופה. ללא מילת הקישור בין המונולוגים שבאו על רקע גופים לא מוכרים וקיסעי מילחמה ארכיוניים, לא היינו יודעים גם במילחמת-העצמאות מרובך. המילחמה הזו מצטיירת כמעד לעיני השמאל כמילחמה המתרחשת על אדמה וזה הרחוקה מבית הלוחמים, כשמטרותיה לא ידועות להם, ועילותיה מופרכות. ובשל כך הם אינם יכולים להזהרות עימה, והם נשארים מנוכרים לה ולחברה שבשמה הלכו אליה.

הם ירו ובכו, ירו ובכו. גם כשהלכו ללא אידיאלוגיה, כדברי זמיר: חזרו ממנה צפיפסטים, כדברי אבנרי ורדופייסיוס הגירוש של תושבי הארץ, כדברי הנדל — הם המשיכו לירות ולבכות.

גירוש הערבים מרמלה. עוד הצלחה לחונתי-רבין